

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 20920
Tarih : 25.08.2022

70782

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat BİLGİN** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Kemalbay

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ
İzmir Milletvekili

Uluslararası sözleşmeler, iş yasaları ve 30 Haziran 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu mevzuatı işverenleri her türlü önlemi almakla, iş kazalarını ve iş cinayetlerini önlemekle, devleti de bu önlemlerin alınıp alınmadığını denetlemekle yükümlü kılmıştır.

Ancak sermayeyi besleyen neoliberal politikalar izlenmesi nedeniyle mevzuatın arkasından dolaşmakta, adeta iş cinayetleri ve meslek hastalıklarından ölümlere yol verilmektedir. Son 20 yılda iş cinayetlerinde yaşanan ölümler bir savaş çatışma sonucu yaşanan ölümler kadar artmıştır. Bu savaş sermaye sınıfının işçilere yönelttiği sömürü savaşıdır. Öyle ki Soma'da bir işçinin yerin altında göçükten, yerin üstünde açlıktan iki ölüm arasına sıkıştığını belirten isyanı işçilerin mahkûm edildiği çalışma koşullarını en çıplak haliyle ifade etmiştir. Öte yandan hep daha çok kara odaklanan sermaye birikim rejimi sadece iş yerlerinde işçilerin ölümüne, gizli bir salgın olan ve iş cinayetlerinin 6 katı kadar fazla olan meslek hastalıkları sonucu ölümlere sebep olmamakta, aynı zamanda Dilovası'nda Prof. Dr. Onur Hamzaoglu'nun raporladığı gibi, sanayinin çevreye yaydığı zehirli gazlar sebebiyle bebek kakalarında ağır metallere rastlanmakta, kadın sağlığını olumsuz etkilediği bilimsel raporlarda belgelenmekte, Kocaeli'nde her 4 kişiden biri kanserden yaşamını yitirmekte, Aliğa'da Gemi Söküm sektörü deniz canlılarını, ekosistemi öldürmekte, Aliğa halkını ve canlıları zehirlemektedir. Bu örnekler ne yazık ki sayısızdır ve çoğaltılabilir.

70782

Mardin Derik'te yaşanan katliam gibi kaza da benzer bir iş cinayetidir. Şayet Cengiz Holding Eti Maden Şirketinde işçi sağlığı ve işçi güvenliği tedbirlerini bir maliyet unsuru olarak görmeyip, iş güvenliğini esas alan sağlıklı ve güvenli koşullarda bir çalışma yapılmış olsa idi iş makinalarının frenlerinin boşalması sonucu gerçekleşen kazalar da yaşanmamış olacaktı. Eğer devlet ucuz emek rejimi politikası yerine çalışanların sağlık ve güvenliğini önceleyen ciddi ve yaşam hakkına saygılı politikalar izleseydi ve işyerlerinin denetlenmemesi, idari-cezai yaptırımların yetersizliği ve nihayetinde işverenin hiçbir yaptırıma maruz kalmayarak sorumluluktan bir şekilde kurtulacağına olan inancın kuvvetlendiği politikalar izlenmeseydi, bu kaza görünümlü katliam gerçekleşmeyecekti. Ancak ne vahimdir ki hükümet işletmelerin iş güvenliğini yok sayan uygulamalarına gözlerini kapamakta, işverenlerin işyerlerinde gereken önlemlerin alınmamasının da yolunu açmakta ve iş kazalarında/iş cinayetlerinde yaşanan kabul edilemez ölümlerin nedenlerini yaratmaktadır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinde izlenen bu vurdumduymazlık bölgesel eşitsizlikler açısından da payını almakta, söz konusu Mardin olunca, Derik olunca tekrarlayan kazalara kayıtsızlık katsayısı da arşa çıkabilmektedir.

Cengiz Holding AKP döneminde hızla büyüyen sermaye gruplarından birisi olması, iktidarla simbiyotik ilişkiler bulunmasından kaynaklı olarak daha da fütursuz davranmaktadır. Sadece 3'üncü Havalimanında resmi rakamlara göre 30, İSİG Meclisi'nin verilerine göre ise 39 işçinin iş cinayetinde yaşamını yitirdiği firmalardan olan ve tüm suçlarına rağmen herhangi bir soruşturmaya bile uğramayan, aksine vergi muafiyeti ve başka ayrıcalıklarla ödüllendirilen, neden oldukları her iş cinayeti, her usulsüzlüğü resmi kurumların savunmalarıyla aklanmaya çalışılan ve çok sayıda ölümlü iş kazasına sebebiyet vermekle tanınan Cengiz Holding 20 Ağustos 2022 tarihinde Mardin'in Derik ilçesi Üçyol mevkiinde yaşanan ve 21 kişinin yaşamını yitirmesine ve 7'si ağır olmak üzere 26 kişinin ağır yaralanmasına neden olan tır faciasının sorumlusu olarak yine gözlerden kaçırılmaya çalışılmaktadır. Bu kaza bir trafik kazası olarak geçirilemez, bu kaza iş güvenliği önlemlerinin alınmaması, sağlıklı ve güvenli iş organizasyonu yapılmamasının sonucu olarak yaşanmıştır. Yaşanan faciaya sadece bir trafik kazası muamelesi yapılması kabul edilemez.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 30 ve 31 inci maddelerine dayanarak hazırlanan ve işyerinde iş ekipmanlarının kullanımı ile ilgili sağlık ve güvenlik yönünden uyulması gerekli asgari şartları belirleyen İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık Ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği'nin İkinci Bölümünde yer alan İş Verenlerin Yükümlülükleri 'nde; işverenin, işyerinde kullanılacak iş ekipmanının yapılacak işe uygun olması ve bu ekipmanın çalışanlara sağlık ve güvenlik yönünden zarar vermemesi için gerekli tüm tedbirleri alması, iş

70787

ekipmanının geçici süreyle kullanılacak olması, kiralınması veya benzeri durumların işverenin genel yükümlülüklerini etkilemeyeceği, işverenin, iş ekipmanının kullanımı süresince bu ekipmanların gerekli bakımını ve periyodik kontrollerini yaptırarak gerekli önlemleri alması ile yükümlü kılmasına rağmen, kamera kayıtları ile de görüldüğü üzere adeta savaş alanına dönen kazada tırların Cengiz İnşaat'a ait tesisten 15 dakika aralıklarla tonaj yüklenip kantara girerek yola çıktıkları, tırların kamyonlardan tıra dönüştürüldüğü ve eski olduğu, bakımlarının yapılmadığı, tonajlarının kontrol edilmediği yola çıkan üç aracın da frenlerinin boşalmış olduğu, yolun eğimli olmasının frenleri şişireceği ve halk arasında fren patlaması şeklinde bilinen fren devreleri basınçlarının 0 bara düşmesi göz önüne alınmadan araçların ağır tonaja rağmen aşırı hız yaptıkları yönünde bilgiler görgü tanıklarının ifadeleri ile de kamuoyuna yansımıştır. Kamyonların yer aldığı olaylara işçi sağlığı ve iş güvenliği mevzuatı yerine karayolu mevzuatı açısından bakmak, çoğu durumda kamyon şoförlerinin ceza alması sonucunu doğurmaktadır. Nitekim yaşanan kazada da iki sürücü göz altına alınırken işçi sağlığı ve iş güvenliği kanunu çerçevesinde İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık Ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği'nin İkinci Bölümünde yer alan İş Verenlerin Yükümlülüklerini yerine getirmeyen ve asıl iş veren olan Cengiz Holding'in kazanın yaşanmasına neden olan ihmallerinin açığa çıkarılması, kamuoyuna gerçek bilgilerin sunulması yerine Derik Sulh Ceza Hâkimliği tarafından yaşanan iş kazasına/iş cinayetine yayın yasağı getirilmiş olması toplumun tüm kesimleri tarafından olayın üzerinin örtülmek istendiği şeklinde anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Derik'te yaşanan katliam gibi kazada İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık Ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği'nin İkinci Bölümünde yer alan İşverenlerin Yükümlülüklerini yerine getirmesi kapsamında asıl iş veren olan Cengiz Holding yöneticileri soruşturma kapsamına alınmış mıdır?
- 2- Yaşanan faciaya sebep olan tırların kamyonlardan tıra dönüştürüldüğü, bakımlarının yapılmadığı, tonajlarının kontrol edilmediği, tonajı kaldıramayacak düzeyde eski olduğu ve yola çıkan üç ağır vasıtanın da frenlerinin boşalmış olduğu iddialarına ilişkin olarak Cengiz Holding'e ait Eti Bakır Tesislerine denetim ve iş müfettişi görevlendirmesi yapılmış mıdır?
- 3- Cengiz Holding'e ait Eti Bakır Tesisleri'nin denetimi en son hangi tarihte yapılmıştır? Bu denetimlerden elde edilen işçi sağlığı ve iş güvenliği raporunun sonuçları nelerdir?

20782

4- Kazaya karışan ağır vasıtaların “damperli kamyon” olabileceği iddiaların ilişkin olarak İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği’ne göre temel kontrollerin dışında ayrıca periyodik kontrollerinin de yapılıp yapılmadığı araştırılmış mıdır?

5- Son 10 yılda Cengiz Holding’e ait şirketlerde yaşanan iş kazası/iş cinayeti sayısı kaçtır? Bu iş kazaları ve iş cinayetlerinde yaşamını yitiren, meslek hastalığına yakalanan veya engelli olarak yaşamını devam ettirmek zorunda kalan işçi sayısı kaçtır?

6- İçerisinde Cengiz Holding’in de bulunduğu ve dünyada kamudan en çok ihale alan 10 şirket arasında bulunan 5 şirketin işçileri öldürme, doğayı katletme, kamu çıkarları aleyhinde her türlü faaliyeti gerçekleştirmesine rağmen bu şirketlere cezasızlık politikası izlenmesinin sebebi nedir? Cengiz holdingin de içinde olduğu bu 5 şirketin dokunulmazlığı mı bulunmaktadır?

7- İş kazalarının %98’inin; gerekli tedbirler alındığı takdirde önlenebileceği gerçeğinden hareketle Bakanlığınızca tüm çalışma alanlarında iş güvenliği önlemlerinin artırılması, bağımsız denetim sisteminin yerleştirilmesi, yaşanan tüm iş cinayetlerinde cezasızlık politikasının sonlandırılması ve şirket suçlarının cezasız kalmaması ile iş cinayetlerinin ve iş kazalarının ortadan kaldırılması yönünde sorumlulukların yerine getirilmesine yönelik herhangi bir girişimde bulunulması düşünülmekte midir?

8-Son 20 yılda Türkiye’de kaç iş cinayeti gerçekleşmiş, kaç emekçi meslek hastalığı sonucu yaşamını yitirmiştir?